

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-9>

УДК 330.15:397

РЕКРЕАЦІЙНЕ ЛІСОКОРИСТУВАННЯ В СИСТЕМІ ІННОВАЦІЙНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ РЕГІОНАЛЬНИХ ЛІСОВИХ КОМПЛЕКСІВ: ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ

RECREATIONAL FOREST USE WITHIN THE FRAMEWORK OF INNOVATIVE TRANSFORMATION OF REGIONAL FOREST COMPLEXES: ECOLOGICAL AND ECONOMIC ASPECTS

Гюлтекін Оксана Олександрівна

аспірант,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2440-2392>

Демидюк Сергій Максимович

кандидат економічних наук, доцент,

Приватний вищий навчальний заклад

«Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7911-7460>

Матрунчик Дмитро Миколайович

кандидат технічних наук,

Луцький національний технічний університет

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8173-2582>

Gultekin Oksana

National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine

Demydiuk Serhii

Academician Stepan Demianchuk International

University of Economics and Humanities,

Matrunchyk Dmytro

Lutsk National Technical University

Дослідження показали, що значний рекреаційний потенціал українських лісів формує сприятливі передумови для розвитку рекреаційного лісокористування. Встановлено, що рекреаційне лісокористування в умовах корпоратизації державного лісового сектора виступає ключовим детермінантом диверсифікації виробничо-господарської діяльності постійних лісокористувачів. Виявлено, що активізація рекреаційного лісокористування потребує розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури для забезпечення результативнішого використання корисних властивостей лісів для потреб розвитку туристично-оздоровчого господарства. Дослідження показали, що сильною стороною еколого-економічного забезпечення рекреаційного лісокористування у нинішніх умовах поглиблення інституційних трансформацій в архітектоніці управління лісовими ресурсами є високий рівень формальної та неформальної інституціоналізації рекреаційної діяльності в секторі державних та комунальних лісових господарств.

Ключові слова: рекреаційне лісокористування, інноваційна трансформація, еколого-економічне забезпечення, регіональні лісові комплекси, лісова рекреаційна інфраструктура, державний лісовий сектор, рекреаційна діяльність.

Studies have shown that the significant recreational potential of Ukrainian forests creates favourable conditions for the development of recreational forest use. It has been established that, in the context of the corporatisation of the state forestry sector, recreational forest use is a key determinant in the diversification of the production

and economic activities of permanent forest users. It has been found that the revitalisation of recreational forest use requires the development of a network of forest recreational infrastructure facilities to ensure more effective utilisation of the beneficial properties of forests for the needs of the tourism and health sector. Research has shown that a strength of the ecological and economic framework for recreational forest use, in the current context of deepening institutional transformations in the architecture of forest resource management, is the high level of formal and informal institutionalisation of recreational activities within the state and municipal forestry sectors. It is argued that the weak point in the development of recreational forest use is the asymmetry of information and the insufficient level of digitalisation regarding the provision of a range of recreational services by the sector of permanent forest users under state and municipal ownership. It has been established that, in the context of wartime and post-war challenges, one of the opportunities for accelerated development and effective ecological-economic support for recreational forest use is the need for psychological and physical rehabilitation of citizens affected by Russian armed aggression, which will determine the development of national, regional and local programmes to build a network of forest recreational infrastructure facilities. It has been established that significant opportunities for the development of recreational forest use are linked to the availability of large areas of naturally reforested agricultural land, provided that the necessary infrastructure is in place. It has been identified that the threats (risks) to the accelerated development of recreational forest use in the state forestry sector include insufficient motivation on the part of local authorities regarding the use of naturally reforested communal land for recreational forest use, as well as the persistence of vestiges of a command-and-control economy within the forest management system, which do not prioritise the development of forests' recreational potential.

Keywords: recreational forest use, innovative transformation, ecological and economic sustainability, regional forest complexes, forest recreational infrastructure, state forest sector, recreational activities.

Постановка проблеми. Реалізація декількох фаз реформування системи управління лісовим господарством України з врахуванням кращих іноземних практик та євроінтеграційних викликів вимагає формування дорожньої карти інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів з метою імплементації сучасних методів та технологій невиснажливого лісокористування, охорони та захисту лісових біогеоценозів від шкідників, хвороб та стихійних лих, підвищення рівня комерціалізації господарського освоєння екосистемних послуг лісів. Невід'ємним елементом інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів виступає розбудова мережі об'єктів рекреаційного лісокористування, що даватиме можливість забезпечувати прийнятний рівень капіталізації лісоресурсних активів навіть за відсутності рубок головного користування та інших видів рубок, які забезпечують заготівлю ділової та паливної деревини. Рекреаційне лісокористування базується на використанні корисних властивостей лісів, що вже саме по собі за умови дотримання науково обґрунтованих рівнів рекреаційного навантаження на лісові біогеоценози фактично означає інноваційну трансформацію традиційної моделі ведення лісового господарства, котра була зорієнтована на максимізацію обсягів заготівлі деревини, а не на підвищення рівня комплексності господарського освоєння лісоресурсного потенціалу. Водночас воєнні виклики, певні функціональні перегини у реформуванні системи управління лісовим господарством та повільна імпле-

ментація кращих практик наближеного до природи лісівництва вимагають розроблення сучасних підходів до активізації рекреаційного лісокористування як важливого чинника зміцнення екологічної стійкості лісоландшафтів та невід'ємного елемента інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах поглиблення інституційних трансформацій у лісовому секторі національного господарства України актуалізувалися дослідження вітчизняних вчених, котрі стосуються підвищення рівня комплексного використання лісоресурсного потенціалу у господарському обігу, зокрема за рахунок активнішого освоєння рекреаційного потенціалу лісів. У працях В. Голяна, Б. Данилишина, А. Дейнеки, О. Дзюбенка, Я. Ковалю, Ю. Марчука, В. Ткача, В. Ткачука, М. Хвесика та інших [1-4; 6-8] обґрунтовується доцільність розроблення інституційного підґрунтя комерціалізації рекреаційних користностей лісових біогеоценозів, визначаються пріоритети розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури, в тому числі і на територіях природно-заповідного фонду, розкривається необхідність становлення рекреаційного сегмента у державному та комунальному секторах лісового господарства. М. Ільїна та Ю. Шпильова розглядають розвиток рекреаційного природокористування, зокрема за рахунок освоєння корисних властивостей лісів, як вагомий чинник ділової активності на сільських територіях і як полюс соціально-економічного піднесення сільської поселенської мережі [5]. Водночас в умовах

корпоратизації державного лісового сектора та переходу до моделі наближеного до природи лісівництва рекреаційне лісокористування все більше стає чинником інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів на еколого-економічних засадах, що вимагає поглибленого дослідження інституційних передумов та регуляторних вимірів розвитку суб'єктів рекреаційного лісокористування.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. В умовах тимчасової окупації російськими загарбниками значних територій Українського Причорномор'я та Українського Приазов'я, котрі забезпечували задоволення основного сегмента вітчизняних туристів у рекреаційних послугах, активізувалася потреба в розбудові лісової рекреаційної інфраструктури для усунення певного вакууму, який виник на ринку рекреаційних послуг внаслідок російської збройної агресії, за рахунок активнішого освоєння рекреаційного потенціалу лісів, що вимагає виявлення сильних і слабких сторін, можливостей і загроз та інституційних передумов активізації рекреаційного лісокористування як невід'ємного елемента інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Визначення пріоритетів, еколого-економічних засад та інституційних передумов активізації рекреаційного лісокористування як системоутворюючого елемента інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів на основі здійснення SWOT-аналізу базових характеристик та ризиків освоєння рекреаційного потенціалу українських лісів у воєнний та повоєнний період.

Виклад основного матеріалу дослідження. Тривалий період основними суб'єктами лісогосподарської діяльності виступали комплексні лісові господарства, які об'єднували власне ведення лісового господарства (лісовідновлення, догляд за лісовими культурами, заготівля та транспортування деревини, побічні лісокористування та заготівля другорядних лісових матеріалів), а також переробні підрозділи. Саме такі підприємства і виступали основним структуроутворюючим чинником формування регіональних лісових комплексів, які відзначалися певною асиметрією лісорослинних умов, запасів деревних ресурсів, потенціалів побічного лісокористування та ведення мисливського господарства, потужностей лісопереробки.

Відокремлення лісового господарства від деревообробки в межах реалізації другого

етапу корпоратизації державного лісового сектора призвело до масштабних зрушень у структурі регіональних лісових комплексів і детермінувало розроблення нової моделі диверсифікації діяльності постійних лісокористувачів. За таких умов виникла необхідність в інноваційній трансформації регіональних лісових комплексів як з огляду на базові положення міжнародних природоохоронних конвенцій до яких приєдналася Україна, так і з огляду на створення інституційних, еколого-економічних та інфраструктурних умов забезпечення більш комплексного використання у господарському обігу деревної та недеревної складових лісоресурсного потенціалу.

У даному контексті важливою складовою інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів виступає рекреаційне лісокористування, яке передбачає використання корисних властивостей лісів для потреб розвитку екологічного туризму, туристично-оздоровчого та санаторно-курортного господарства. Враховуючи велику цінність лісових біогеоценозів у зміцненні стійкості екосистем, рекреаційне лісокористування має базуватися на відповідній системі еколого-економічного забезпечення. Водночас треба виходити з того, що існуюча система еколого-економічного забезпечення рекреаційного лісокористування має як сильні, так і слабкі сторони, що зумовлено недостатньо продуманою національною лісовою політикою в частині інституціоналізації форм, методів та способів господарського освоєння та комерціалізації рекреаційного потенціалу лісів (табл. 1). Імплементация передового іноземного досвіду у вітчизняну практику лісогосподарювання також в основному стосується процесів лісовідновлення та лісозаготівель.

В спектрі сильних сторін функціонування системи еколого-економічного забезпечення рекреаційного лісокористування в умовах децентралізації у воєнний та повоєнний час слід виокремити факт того, що лісові біогеоценози володіють широким спектром корисних властивостей рекреаційного спрямування. Такі властивості зумовлені наявністю численних видів лісового біорізноманіття, зокрема флористичної та фауністичної складових, що формує ресурсну базу для надання широкого спектра рекреаційних послуг як в частині створення умов для оздоровчої діяльності і розвитку зеленого туризму, так і в частині санаторно-курортного лікування. Здатність лісових біогеоценозів продукувати кисень та зв'язувати вуглець ще більше посилює

привабливість рекреаційного лісокористування з огляду на те, що його розвиток йде у фарватері впровадження пріоритетів низьковуглецевого розвитку та досягнення цілей вуглецевої нейтральності.

Вагомою сильною стороною рекреаційного лісокористування в контексті інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів є наявність розгалуженої мережі постійних лісокористувачів, що створює умови для освоєння рекреаційного потенціалу у різних лісорослинних та природно-кліматичних умовах. Це дуже важливий чинник, оскільки рекреаційне освоєння лісових біогеоценозів Карпатського економічного району зорієнтоване на задоволення запитів одного сегмента споживачів, а рекреаційне освоєння лісових біогеоценозів Поліського економічного району;

– на задоволення запитів іншого сегмента споживачів. Треба врахувати фактор того, що комерціалізація рекреаційного лісокористування у гірських районах може відбуватися у

всі пори року, що свідчить про значні потенційні можливості підвищення рівня капіталізації лісових господарств за рахунок освоєння рекреаційного потенціалу лісів, які функціонують у гірській місцевості.

Однією із сильних сторін рекреаційного лісокористування в умовах інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів та децентралізації є відносна дешевизна становлення рекреаційного сегменту як ключового чинника диверсифікації діяльності постійних лісокористувачів. Різноманіття корисних властивостей лісів є ресурсною основою продукування спектра рекреаційних послуг і є витвором наявних лісорослинних та природно-кліматичних умов, тому це не вимагає значних інвестиційних вливань. Інвестиційні вливання необхідні для формування мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури, зокрема зведення спеціалізованих закладів та допоміжних споруд. Відносна дешевизна створення об'єктів рекреаційного лісокористування виступає конкурентною

Таблиця 1

SWOT-аналіз функціонування системи еколого-економічного забезпечення рекреаційного лісокористування у воєнний та повоєнний період

Сильні сторони	Слабкі сторони
1) Лісові біогеоценози володіють широким спектром корисних властивостей рекреаційного спрямування 2) Має місце розгалужена мережа постійних лісокористувачів 3) Спостерігається відносна дешевизна становлення рекреаційного сегменту в секторі постійних лісокористувачів 4) Високий рівень інвестиційної привабливості проєктів освоєння рекреаційного потенціалу лісів	1) Звужені можливості постійних лісокористувачів отримувати фінансові ресурси на ринку позикового капіталу 2) Недостатній рівень прямої та непрямой бюджетної підтримки проєктів освоєння рекреаційного потенціалу лісів 3) Незадовільний рівень комунікації між місцевим самоврядуванням та постійними лісокористувачами 4) Асиметричність інформації стосовно надання спектра рекреаційних послуг
Можливості	Загрози (ризики)
1) Додаткове освоєння рекреаційного потенціалу лісів усуває захаращеність лісових біогеоценозів і відповідно знижує ризик поширення пожеж та шкідників 2) Великі площі середньовікових насаджень створюють вагомий територіальний базис для рекреаційного лісокористування 3) Доцільність психологічної та фізичної реабілітації постраждалих внаслідок російської збройної агресії громадян 4) Структуроутворююче значення сфери рекреаційного лісокористування для розвитку сільської економіки 5) Великі площі самозаліснених сільськогосподарських угідь виступають ареалом рекреаційного лісокористування	1) Масштабні мінування та повільний характер розмінування лісових земель 2) Недостатня мотивація місцевого самоврядування стосовно використання самозаліснених земель для потреб рекреаційного лісокористування 3) Ризики ракетних та інших обстрілів населених пунктів у прикордонних з ворожими країнами районах 4) Збереження рудиментів командно-адміністративної економіки 5) Непродумана та суперечлива подальша корпоратизація лісового сектора, що позбавляє фінансової автономії територіальні підрозділи ДП «Ліси України»

Джерело: сформовано авторами

перевагою постійних лісокористувачів на ринку рекреаційних послуг.

Прикметною рисою ведення лісового господарства є значний часовий лаг між посадкою та стиглістю лісів, що формує низький рівень інвестиційної привабливості процесів лісовідновлення та лісорозведення. Приватний бізнес не зацікавлений у фінансуванні проєктів, термін окупності котрих становить декілька десятків років. Водночас рекреаційне освоєння лісових біогеоценозів характеризується підвищеним рівнем привабливості, оскільки рекреаційне лісокористування забезпечує прийнятний рівень прибутковості вже у найближчі роки. З огляду на це, сильною стороною рекреаційного лісокористування є високий рівень інвестиційної привабливості проєктів освоєння рекреаційного потенціалу лісів, що у свою чергу одночасно виступає вагомим детермінантом інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів.

Поряд із чітко визначеними сильними сторонами рекреаційного лісокористування в умовах децентралізації у воєнний та повоєнний період мають місце і слабкі сторони системи господарського освоєння рекреаційного потенціалу лісів, які зумовлені як об'єктивними, так і суб'єктивними чинниками, а також комплексом інституційних пасток, що мають місце в процесах децентралізації та в системі управління лісовим господарством. Чітко вираженою слабкою стороною системи еколого-економічного забезпечення рекреаційного лісокористування суб'єктивного спрямування виступають звужені можливості постійних лісокористувачів щодо отримання фінансових ресурсів на ринку позикового капіталу для потреб розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури. Слабкою стороною також виступає такий інституційний розрив державного регулювання лісогосподарювання як нерозвиненість інституту прямої та непрямої бюджетної підтримки проєктів господарського освоєння рекреаційного потенціалу лісів.

Також значна асиметричність інформації та незадовільний рівень комунікації між місцевим самоврядуванням та постійними лісокористувачами гальмують процес розширення територіального базису рекреаційного лісокористування, що знижує рівень комплексності використання лісоресурсного потенціалу та не дає можливості повною мірою використати ендегенний потенціал соціально-економічного піднесення сільських територій як основного ареалу концентрації рекреаційного

потенціалу лісів. Незважаючи на прискорені темпи цифровізації сфери лісового господарства в цілому, у сфері рекреаційного лісокористування цей процес перебуває у латентному стані, що не дозволяє повною мірою донести інформацію про переваги спектра рекреаційних послуг до відповідних сегментів споживачів.

Незважаючи на наявність слабких сторін, навіть в умовах воєнного часу є значні можливості трансформації системи еколого-економічного забезпечення рекреаційного лісокористування, що забезпечить принципово інший рівень господарського освоєння рекреаційного потенціалу лісів. Ключовим детермінантом наявності значних можливостей розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури є те, що інфраструктурна облаштованість освоєння рекреаційного потенціалу лісів допомагає усунувати ризики виникнення вогнищ поширення пожеж та лісових шкідників.

Виходячи з прискореного збільшення площі прохідних рубок можна констатувати, що спостерігається зростання площі середньовікових насаджень та пристигаючих деревостанів, а це водночас розширює територіальний базис для розвитку рекреаційного лісокористування. Наявні обмеження стосовно заготівлі ліквідної деревини, що зумовлено об'єктивними лісорослинними та іншими умовами, визначають потребу у забезпеченні більш комплексного використання лісоресурсного потенціалу через розбудову інфраструктури рекреаційного освоєння корисних властивостей лісів.

Також великі можливості для підвищення результативності рекреаційного лісокористування пов'язані з тим, що для лісозабезпечених регіонів неіндустріальної спеціалізації рекреаційне лісокористування має вагомое структуроутворююче значення для інноваційної трансформації лісових комплексів та підвищення ефективності функціонування суміжних ланок економіки територіальних громад базового рівня. Розбудова мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури на сільських територіях забезпечує кумулятивний позитивний вплив на розвиток системи оптової торгівлі, місцевої будівельної індустрії та приватного сегменту сфери деревообробки.

Водночас при активації сильних сторін та можливостей підвищення ефективності рекреаційного лісокористування треба враховувати наявні та потенційні ризики і загрози для його розвитку. Високим рівнем ризикоген-

ності відзначається розвиток рекреаційного лісокористування на територіях масштабних мінувань та у зв'язку з повільним характером розмінування лісових земель на тимчасово окупованих територіях та у прифронтівій зоні.

Певним ризиком для широкомасштабного розвитку рекреаційного лісокористування виступає те, що окремі органи місцевого самоврядування, у користуванні яких є значні площі самозаліснених сільськогосподарських угідь, не мають відповідної мотивації щодо використання таких територій для розбудови мережі об'єктів рекреаційної лісової інфраструктури. Необхідною умовою подолання такого ризику обмеження потенційно можливих масштабів рекреаційного лісокористування виступає підвищення рівня заінтересованості органів місцевого самоврядування у сприянні розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури через реалізації державних програм освоєння рекреаційного потенціалу лісів, зокрема самосійних лісів.

У той же час ключовим фактором активізації рекреаційного лісокористування у державному лісовому секторі виступає трансформація системи фіскального регулювання лісогосподарювання, що забезпечить нарощення внутрішніх джерел інвестування проєктів розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури. В основу такої трансформації має бути закладений принцип оптимуму Лаффера (крива Лаффера), що дасть змогу забезпечувати оптимальний рівень фіскального впливу на відтворювальні пропорції у царині господарського освоєння лісоресурсного потенціалу та регулювати фіскальні вилучення на користь публічних бюджетних і позабюджетних фондів, що врешті сприятиме формуванню фінансово-інвестиційного підґрунтя здійснення інноваційної трансформації лісового сектора національної економіки. У короткостроковій перспективі доцільно знизити рівень фіскального, у тому числі податкового, навантаження, на державний лісовий сектор шляхом: усунення системних перегинів у визначенні бази стягнення рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів, які проявляються в надмірних розривах за окремими породами між ставками рентної плати за деревину, заготов-

лену під час рубок головного користування, і ставками рентної плати за деревину, заготовлену під час рубок, пов'язаних із веденням лісового господарства; перенесення фіскального, зокрема податкового, тягаря з рентних доходів і фонду заробітної плати на діяльність, пов'язану з комерціалізацією екосистемних послуг лісів [1, с. 152]. Трансформація системи фіскального регулювання лісогосподарювання спрямована на зниження податкового навантаження на сектор постійних лісокористувачів у державному лісовому секторі дасть можливість збільшити обсяги внутрішнього інвестування проєктів розбудови інфраструктури рекреаційного лісокористування, що сприятиме забезпеченню прийняттого рівня капіталізації лісоресурсних активів навіть за умови невеликої частки стиглих деревостанів у віковій структурі лісового фонду окремих територій.

Висновки. Корпоратизація державного лісового сектора вимагає інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів з метою підвищення дієвості впливу господарського освоєння лісоресурсного потенціалу на рівень соціально-економічного піднесення територій, котрі виступають основним ареалом концентрації даного потенціалу. Дослідження показали, що одним з основних чинників інноваційної трансформації регіональних лісових комплексів є активізація рекреаційного лісокористування, яке базується на використанні корисних властивостей лісів для потреб розвитку екологічного туризму, туристично-оздоровчого та санаторного курортного господарства. Виходячи з вагомості екологічного значення лісів для зміцнення асиміляційної місткості територій, обґрунтування пріоритетів та інституційних передумов розбудови мережі об'єктів лісової рекреаційної інфраструктури має базуватися на здійсненні SWOT-аналізу базових характеристик та ризиків освоєння рекреаційного потенціалу українських лісів у воєнний та повоєнний період. Вагомим стимулом активізації рекреаційного лісокористування виступає зниження фіскального навантаження на державний лісовий сектор, що дасть можливість збільшити внутрішні джерела інвестування проєктів розбудови лісової рекреаційної інфраструктури.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Голян В., Марчук Ю., Погуляйко Ю., Матрунчик Д., Дзюбенко О. Формування сучасної моделі фіскального регулювання лісогосподарювання як важлива передумова інноваційної трансформації лісового сек-

тора України. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Том 3(56). С. 139–155. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.56.2024.4406>

2. Голян В., Ткачук В., Коробка Р., Костюк Т., Погуляйко Ю., Бардась В. Фінансово-інвестиційні виміри модернізації екологічної інфраструктури в Україні: воєнні, євроінтеграційні та децентралізаційні виклики. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2025. Том 4(63). С. 391–418. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.63.2025.4888>

3. Данилишин Б.М., Хвесик М.А., Голян В.А. Економіка природокористування. Підручник. К. «Кондор», 2009. 465 с.

4. Дейнека А.М. Лісовий сектор: аналіз структури, взаємодії з іншими секторами економіки та довкілля. *Регіональна економіка*. 2009. № 3. С. 144–151.

5. Ільїна М.В., Шпильова Ю.Б. Сутнісні характеристики системи сталого рекреаційного природокористування на сільських територіях України. *Бізнес, економіка, сталий розвиток, лідерство та інновації*. 2018. № 1. С. 16–25.

6. Коваль Я.В. Організаційно-економічний механізм розвитку лісоресурсної сфери в умовах ринкової системи господарювання. *Економіст*. 2011. № 4. С. 53–55.

7. Ткач В.М. Сучасний стан лісів в Україні: вплив глобального потепління та російської агресії. Стенограма доповіді на засіданні Президії НАН України 16 квітня 2025 року. *Вісник Національної академії наук України*. 2025. № 7. С. 69–76.

8. Хвесик М.А., Голян В.А. Інституціональна модель природокористування в умовах глобальних викликів. Монографія. Київ. Кондор, 2007. 480 с.

REFERENCES:

1. Holian V., Marchuk Yu., Pohuliako Yu., Matrunchyk D., Dziubenko O. (2024). Formuvannia suchasnoi modeli fiskalnoho rehuliuвання lisohospodariuvannia yak vazhlyva peredumova innovatsiinoi transformatsii lisovoho sektora Ukrainy [Formation of a modern model of fiscal regulation of forestry as an important prerequisite for innovative transformation of the forest sector of Ukraine]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 3(56), pp. 139–155. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.3.56.2024.4406>

2. Holian V., Tkachuk V., Korobka R., Kostyuk T., Pohuliako Yu., Bardas V. (2025). Finansovo-investytsiini vymiry modernizatsii ekolohichnoi infrastruktury v Ukraini: voieni, yevrointehratsiini ta detsentralizatsiini vyklyky [Financial and investment dimensions of modernization of environmental infrastructure in Ukraine: military, European integration and decentralization challenges]. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, vol. 4(63), pp. 391–418. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.63.2025.4888>

3. Danylyshyn B.M., Khvesyk M.A., Holian V.A. (2009). *Ekonomika pryrodokorystuvannia* [Economics of environmental management. Textbook]. Pidruchnyk. Kyiv : «Kondor», 465 p.

4. Deineka A.M. (2009). Lisovyi sektor: analiz struktury, vzaiemodii z inshymy sektoramy ekonomiky ta dovkillia [Forest sector: analysis of structure, interaction with other sectors of the economy and the environment]. *Rehionalna ekonomika*, vol. 3, pp. 144–151.

5. Iliina M.V., Shpylova Yu.B. (2018). Sutnisni kharakterystyky systemy staloho rekreatsiinoho pryrodokorystuvannia na silskykh terytoriiakh Ukrainy [Essential characteristics of the system of sustainable recreational nature use in rural areas of Ukraine]. *Biznes, ekonomika, stalyi rozvytok, liderstvo ta innovatsii*, vol. 1, pp. 16–25.

6. Koval Ya.V. (2011). Orhanizatsiino-ekonomichni mekhanizm rozvytku lisoresursnoi sfery v umovakh rynkovoi systemy hospodariuvannia [Organizational and economic mechanism of development of the forest resource sector in the conditions of a market economic system]. *Ekonomist*, vol. 4, pp. 53–55.

7. Tkach V.M. (2025). Suchasnyi stan lisiv v Ukraini: vplyv hlobalnoho poteplinnia ta rosiiskoi ahresii. Stenohrama dopovidi na zasidanni Prezydii NAN Ukrainy 16 kvitnia 2025 roku [The current state of forests in Ukraine: the impact of global warming and Russian aggression. Transcript of the report at the meeting of the Presidium of the National Academy of Sciences of Ukraine on April 16, 2025]. *Visnyk Natsionalnoi akademii nauk Ukrainy*, vol. 7, pp. 69–76.

8. Khvesyk M.A., Holian V.A. (2007). Instytutsionalna model pryrodokorystuvannia v umovakh hlobalnykh vyklykiv [Institutional model of nature management in the context of global challenges. Monograph]. Monohrafiia. Kyiv : Kondor, 480 p.

Дата надходження статті: 17.03.2026

Дата прийняття статті: 19.04.2026

Дата публікації статті: 24.04.2026